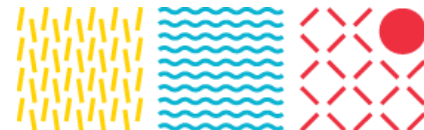

Fylkesberedskapsrådet

Rygge, 5. april 2018

Program

DEL 1 – for alle medlemmer av fylkesberedskapsrådet

- 09.00 – 09.15 Kaffe, registrering
- 09.15 – 09.30 Åpning av møtet, presentasjon
- 09.30 – 09.45 Velkommen til HV01
v/HV-sjef Børge Gamst
- 09.45 – 10.00 Orientering om arbeidet med nytt fylkesmannsembete
v/fylkesmann Trond Rønningen
- 10.00 – 10.40 FylkesROS Østfold – handlingsplan
Utvikling av totalforsvaret
Fylkesmannens øvrige oppdrag og prioriteringer for 2018
v/fylkesberedskapssjef Espen Pålsrud
- 10.40 – 10.50 Pause
- 10.50 – 11.10 Status i arbeidet med nytt politidistrikt og ny operasjonssentral
v/politimester i Øst politidistrikt Jon Steven Hasseldal
- 11.10 – 11.30 Status for sivilforsvaret etter konseptutredningen – sivilforsvarets rolle i
totalforsvaret v/distriktsjef Østfold sivilforsvarsdistrikt Gaute Molvær
- 11.30 – 12.00 Orientering om øvelsen Trident Juncture 2018 v/sjef HV-01 Børge Gamst
- 12.00 – 12.40 Lunsj og avslutning av møtets ordinære del

DEL 2 – Diskusjonsøvelse totalforsvaret

Deltakere: Fylkesmannen, Øst politidistrikt, HV01, Østfold sivilforsvarsdistrikt, Sykehuset Østfold, KDS, Telenor og Statens vegvesen

- 12.40 – 13.00 Kort orientering om SBS og Fylkesmannens arbeid med underliggende planverk v/seniorrådgiver Fylkesmannen i Østfold Geir Henning Hollup
- 13.00 – 13.15 Innledning til diskusjonsøvelse – totalforsvaret v/rådgiver Fylkesmannen i Østfold Hege Weines
- 13.15 – 14.45 Diskusjon av case/problemstillinger knyttet til totalforsvaret
- 14.45 – 15.00 Oppsummering av diskusjonsøvelsen
- 15.00 Avslutning

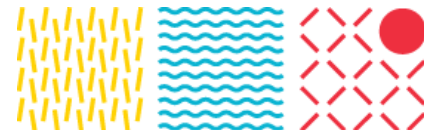

Nytt fylkesmannsembete fra 1.1.2019

Kongelig resolusjon 10. mars 2017

Aust- og Vest Agder sammenslått fra 010116. Nord- og Sør Trøndelag fra 010118

- ≡ Buskerud, Oslo/Akershus og Østfold: Ett embete, tre kontorsteder (Drammen, Oslo og Moss)
 - ≡ Hedmark og Oppland: Ett embete, Ett kontorsted (Lillehammer) + en atskilt organisatorisk enhet (Hamar)
 - ≡ Telemark og Vestfold: Ett embete, ett kontorsted (Tønsberg)+ en atskilt organisatorisk enhet (Skien)
 - ≡ Hordaland og Sogn og Fjordane: Ett embete, to kontorsteder (Bergen og Leikanger)
 - ≡ Troms og Finnmark: Ett embete, to kontorsteder (Tromsø og Vadsø)
 - ≡ Rogaland, Møre- og Romsdal og Nordland forblir som i dag
-
- ≡ *«Framtidig inndeling må styrke embetenes muligheter for å fylle rollene som bindeledd mellom stat og kommune, tverrsektoriell samordner og rettssikkerhetsinstans overfor innbyggerne.»*

Fylkesmannen
i Østfold

Det nye embetet – noen tall...

- ≡ 7,6 prosent av Norges areal
(middels stort embete geografisk sett)
- ≡ Innbyggertall på over 1,8 millioner, dvs. over en
tredjedel av Norges befolkningen
(vesentlig mer enn øvrige embeter)
- ≡ Ca. 55 kommuner og 15 bydeler (Oslo)
- ≡ 3 kontorsteder
- ≡ Ca. 600 ansatte

Avdelinger med hovedlokalisering

EMBETSLEDELSEN

Støttefunksjoner og sekretariat

Stabsfunksjoner

Moss

Landbruk

Drammen

Klima og
miljøvern

Drammen

Juridisk

Oslo

Helse

Moss

Sosial og
barnevern

Oslo

Barnehage
og
utdanning

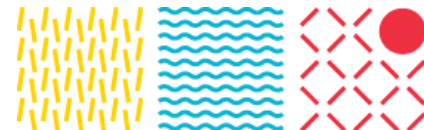
Oslo

Vergemål

Oslo

ADM*

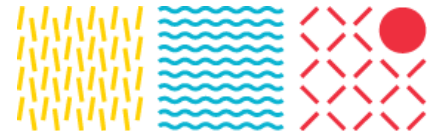
Som i dag,
inntil FMFA er
avklart

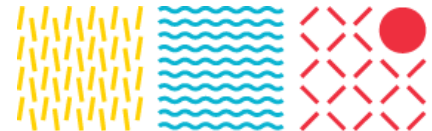
Utfordringer på beredskapsfeltet i nytt embete

≡ Nivi-rapport 2017:5:

- Nasjonal ubalanse i ressurser
- Fragmentert regional struktur svekker forebygging
- Økt fragmentering i Viken og Oslo
 - Tre politidistrikt
 - Tre HV-distrikt
 - Tre sivilforsvarsdistrikt
 - Tre tollregioner
 - To NVE-regioner
 - ++

1. FylkesROS og handlingsplan
2. Øvrige prioriteringer
3. Flomberedskap
4. Fylkesmannens arbeid med totalforsvaret og årets øvelser

Stortingsmelding 10 (2016-17)

Meldingen omhandler trusler og risikoer innenfor samfunns-sikkerhetsfeltet, tverrsektorielle utfordringer med globale dimensjoner som kan føre til alvorlige hendelser som vil kreve bred og langsiktig innsats:

- ≡ Digitale sårbarheter og IKT-sikkerhet
- ≡ Alvorlige naturhendelser
- ≡ Alvorlig kriminalitet
- ≡ Smittsomme sykdommer og farlige stoffer – en bedre CBRNE-beredskap

Meldingen drøfter ulike aspekter ved arbeidet for å bedre samfunnssikkerhet og håndteringsevne, uavhengig av konkrete risikoer:

- ≡ Vår evne til å håndtere hendelser
- ≡ Sivilt-militært samarbeid og totalforsvaret
- ≡ Holdninger, kultur og ledelse for en god samfunnssikkerhet
- ≡ Læring etter øvelser og hendelser

Øvrige nasjonale rapporter

Rammeverk på nasjonalt nivå

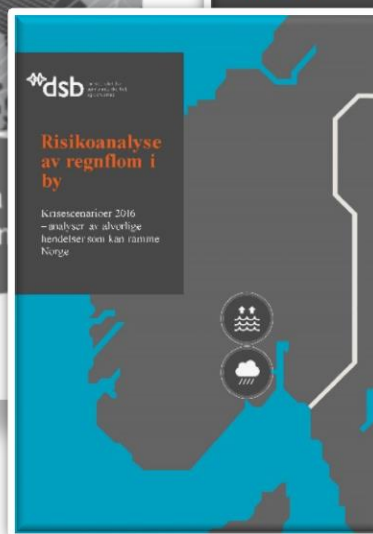

Hvilke funksjoner er det viktig å sikre?

Hva må sikre oss r

Nytt navn fra 2016:
Analyser av
krisescenarier (AK)

FylkesROS 2017

- Hensikt med fylkesROS

FylkesROS skal gi fylkesmennene grunnlag for å:

- ≡ ivareta den regionale samordningsrollen
- ≡ ivareta rollen som pådriver for samfunnssikkerhet i fylket
- ≡ ivareta beredskapsplanlegging innad i embetet og ut mot andre aktører
- ≡ gi innspill i forbyggende samfunnssikkerhetsarbeid etter plan- og bygningsloven
- ≡ gi innspill til kommunenes arbeid med oppfølging av kommunal beredskapslikt
- ≡ Egen oppfølgingsplan

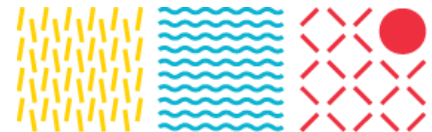
På nett: FylkesROS Østfold 2017 – Risikobildet i Østfold

http://issuu.com/fylkesmanneniostfold/docs/fylkesros_desember_2017?e=30398848/56268849

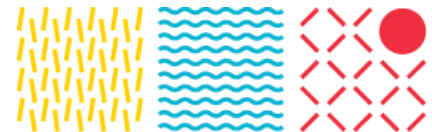
Endelig valg av hendelser

- ≡ Kvikkleireskred
- ≡ Skogbrann
- ≡ Pandemi
- ≡ Skipsulykke med akutt utslipp
- ≡ Stor industriulykke
- ≡ Atomulykke (nedfall som rammer Østfold)
- ≡ Svikt i IKT/EKOM
- ≡ Svikt i strømforsyning
- ≡ Sosial Uro
- ≡ Zoonose

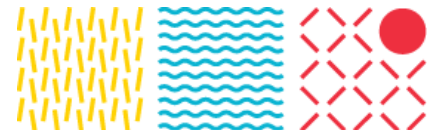
Hva inngår i analysen av hendelsene

- ≡ Beskrivelse av hendelsen
- ≡ Mulige årsaker
- ≡ Følgehendelser
- ≡ Sammenlignbare hendelser
- ≡ Regionens sårbarhet
- ≡ Krav til egenberedskap
- ≡ Overførbahet
- ≡ Sannsynlighetsvurdering
- ≡ Konsekvensvurdering
- ≡ Usikkerhet
- ≡ Tiltak som kan redusere sannsynlighet og konsekvens
- ≡ Oppsummerende matrise sannsynlighet og konsekvensene

Eksempel på hendelse: Kvikkleireskred

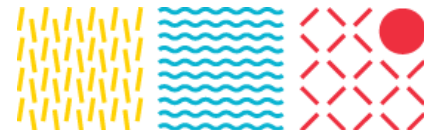
- ≡ Analysen tar utgangspunkt i et kvikkleireskred som rammer et område der mennesker bor og ferdes i Østfold
- ≡ To utløsende faktorer: menneskelig aktivitet eller naturlig erosjon
- ≡ Østfold har flere områder med kvikkleire
- ≡ Vanskelig å angi sannsynlighet, men statistisk sett går det ett større kvikkleireskred i året i Norge
- ≡ Konsekvenser vil være skader og ødeleggelser begrenset til området der skredet skjer, men kan få store økonomiske konsekvenser
- ≡ Planlegging er det viktigste tiltaket for å unngå alvorlige kvikkleireskred

Konsekvensvurdering

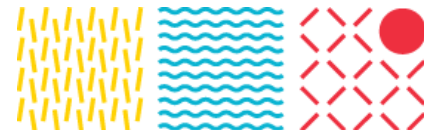
Samfunns-verdi	Konsekvens-type	Svært små	Små	Middels	Store	Svært store	Forklaring
Liv og helse	Dødsfall						Vil kunne gå liv, men ikke forventet mer enn 15
	Skader og sykdom						Kan føre til skader, men begrenset til de som er i området når skred oppstår
Natur og miljø	Langtids-skader på miljø						Vil føre til endringer, men ikke alvorlige langtidskader
	Skader på kulturmiljø						Kulturmiljø vil kunne gå tapt
Økonomi / materielle verdier	Direkte tap						Stor usikkerhet knyttet til økonomiske konsekvenser
	Indirekte tap						Stor usikkerhet knyttet til økonomiske konsekvenser
Samfunns-stabilitet	Sosial uro (psykologiske og sosiale reaksjoner)						Begrenset til de som er rammet
	Påkjenninger i dagliglivet						Begrenset til området skredet oppstår
Demokratiske verdier og styringsevne	Kommunal styringsevne						Liten innvirkning på kommunal styringsevne
	Regional samordnings-evne						Liten innvirkning på regional samordnings-evne
Samlet vurdering av konsekvens							Vil ramme mange, skape kommunikasjons-utfordringer og kreve alternative løsninger

Fargene representerer **liten** / **moderat** / **stor usikkerhet**

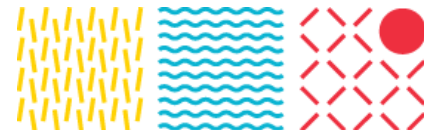
Mistillitskrise og sosial uro

- ≡ Istedenfor terrorhendelse ble det valgt å fokusere på bakenforliggende årsaker til slike hendelser
- ≡ Tar utgangspunkt i veileder fra Länsstyrelsen i Västra Götaland: «Krisberedskap – för social hållbarhet: En vägledning för att inkludera social hållbarhet inom krisberedskap»
- ≡ Tillit står sentralt
- ≡ Omtaler livsvilkår som er viktige for å opprettholde tillit: fysiske miljø, sysselsetting, fysisk mobilitet, liv og helse, demokrati, økonomiske forutsetninger, utdanning og kunnskap, materielle verdier
- ≡ Årsakene prøves å forklares gjennom strukturelle-, sosiale- og individuelle forhold
- ≡ Eksemplifiseres gjennom tre «miniscenarier»:
 - Ungdomsopprør som følge av frafall i videregående skole
 - Trussel om vold på arrangement med mange personer
 - Mistanke om valgjuks

Funn fra fylkesROS 2017 i den nye fylkesplanen

- ≡ Kapittel om samfunnssikkerhet i fylkesplanens samfunnsdel
- ≡ Konkrete delmål under planens ulike hovedtema
- ≡ Drøfter bruken av retningslinjer og planbestemmelser i arealplanen
- ≡ Høring på fylkesplanen 15. februar – 23. april
- ≡ Planforum 20. mars

Samfunnssikkerhet i fylkesplanen

Et trygt Østfold

Samfunnets kompleksitet øker. Dette skyldes både globalisering og teknologisk utvikling. Samtidig endres truslene mot samfunnsliv og samfunnsstrukturer. Klimaendringer, sikkerhetspolitiske konflikter, radikalisering og sviktende tillit er blant årsakene til dette. Forebygging og arbeid for økt trygghet for innbyggerne blir derfor viktig. Vi må fremme tillit mellom mennesker og til legale beslutningstakere, og vi må drive en kunnskapsbasert kommunikasjon og samfunnsutvikling. Samtidig må vi planlegge tiltak som reduserer sårbarheten i samfunnsskrittiske funksjoner som transport, kraftforsyning, vann- og avløp og elektronisk kommunikasjon.

All planlegging må bidra til at vi kan opprettholde vår styringsevne og suverenitet, befolkningens sikkerhet, og samfunnets funksjonalitet, uavhengig av om truslene er menneskeskapt eller naturbaserte.

Som en del av fylkesplanprosessen, er det utarbeidet en ny FylkesROS (risiko- og sårbarhetsanalyse) for Østfold. «FylkesROS Østfold 2017» inngår som et formelt vedlegg til fylkesplanen. Hensikten er å få større fokus på samfunnssikkerhet i planleggingen i Østfold. FylkesROS skal gi oversikt over og skape bedre felles forståelse av risikobildet i fylket.

Fylkesplanen – retningslinjer for areal- og energibruk

6 Beredskap og samfunnssikkerhet

6.1 Risiko knyttet til klimaendringer, ulykker og menneskeskapte ødeleggelser må spesielt vurderes i planleggingen. Planleggingen må være tverrfaglig og samordnet for å sikre robuste løsninger for kritisk infrastruktur.

6.2 Arealplaner må inneholde tiltak for å redusere risiko og uheldige konsekvenser. Tiltakene må om nødvendig følges opp i kommunale budsjetter og/eller utbyggingsavtaler. Restrisiko må kunne håndteres gjennom beredskapsplaner.

6.3 Ved vedtak av nye byggeområder i kommuneplan eller reguleringsplan i kystområder som forventes utsatt for havnivåstigning eller stormflo innen år 2100 (jf. prognoser fra DSB), skal det vedtas planbestemmelser som sikrer at byggetiltaket opprettholder funksjonaliteten uavhengig av forventet havnivåstigning eller stormflo.

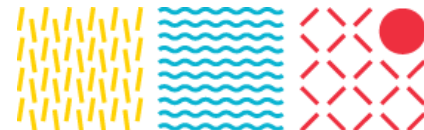
6.4 Før kommunen vedtar nye byggeområder i kommuneplan eller reguleringsplan, skal det for områder med marine avsetninger dokumenteres geotekniske vurderinger som bekrefter trygg byggegrunn for ønsket byggeformål. Vurderingene skal gjøres som en del av arbeidet med risiko- og sårbarhetsvurdering etter plan- og bygningslovens § 4-3, eller som en del av arbeidet med konsekvensutredning etter plan- og bygningslovens kapittel 14, og følge NVEs veileder for sikkerhet mot kvikkleireskred.

Handlingsplan for fylkesROS 2017

≡ Utvalgte tiltak

- **Klimatilpasning** - innarbeide føringer for klimatilpasning i fylkesplanen
- **Strømbortfall** - ha oversikt over kommuner med nødstrømsaggregat
- **Strømbortfall** - oppfordre kommunene til å ha oppdaterte prioriteringslister for rasjonering ved strømbortfall
- **Bortfall av ekom** - kartlegge utbredelse av satellittelefoner i kommuner og etater
- **Bortfall av ekom** - kartlegge forekomsten av nødnetterminaler i kommunenes kriseledelse
- **Smittsom dyresykdom** - lage handlingsplan for mulige nedgravingsområder for destruerte dyr
- **Skipsulykke med akutte utslipp** - samarbeide om å styrke kommunenes arbeid med å integrere beredskap mot akutt forurensning i de kommunale helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysene og i det øvrige kommunale beredskapsarbeidet
- **Mistillitskrise og sosial uro** - Utvikle råd for fysisk forebyggende tiltak i kommunene

Fylkesmannens øvrige prioriteringer

≡ Samordningsarenaene, samarbeid og kommunikasjon

- Fylkesberedskapsrådet, fagforum, råd og veiledning, prosjekter

≡ Beredskapstilsyn

- Rømskog, Rygge, Fredrikstad, Hvaler, Aremark og Marker

≡ Beredskapsøvelser

- Totalforsvarsøvelse i november
- Varslingsøvelse i desember

≡ Beredskapsplaner – CIM

- Tiltakskort
- Kontaktinformasjon til politiet og andre

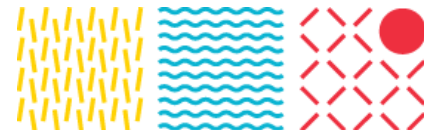
≡ Nødnett

- Fylkesmannen avventer nytt embete

Fylkesmannens øvrige prioriteringer forts.

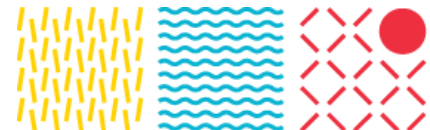
- ≡ Kommunale beredskapsråd
 - Viktige samarbeidspartnere for kommunen
- ≡ Skogbrannberedskap
 - Kommunenes deltakelse i felles flyovervåkning
- ≡ Varsling og rapportering på samordningskanal
 - Abonnementsordning for naturfarevarsel fra NVE
- ≡ Samfunnssikkerhet i arealplanleggingen
 - Klimatilpassing
 - Storulykkesbedrifter
 - Sikkerhet i byer
- ≡ Atomberedskap
- ≡ Oppfølging etter hendelser – sende rapport/evaluering

Flomberedskap våren 2018

- Foreløpige utsikter (NVE)

- ≡ Det er mer snø enn normalt i hele Sør-Norge, for det meste 30-50 % mer enn normalt. I lavereliggende områder på Sør-Østlandet, Telemark og Agderfylkene er det mange steder mer enn tre ganger så mye snø som normalt under omlag 400 moh. Fra Trøndelag og nordover er det stort sett mindre snø enn normalt, spesielt nord i Trøndelag, Nordland og Troms.
- ≡ Snømengder sammenlignet med normalt kan si noe om sannsynligheten for stor vårflom. Slik det ser ut nå er det større sannsynlighet enn normalt for stor vårflom i Sør-Norge, og mindre sannsynlighet enn normalt fra Trøndelag og nordover.

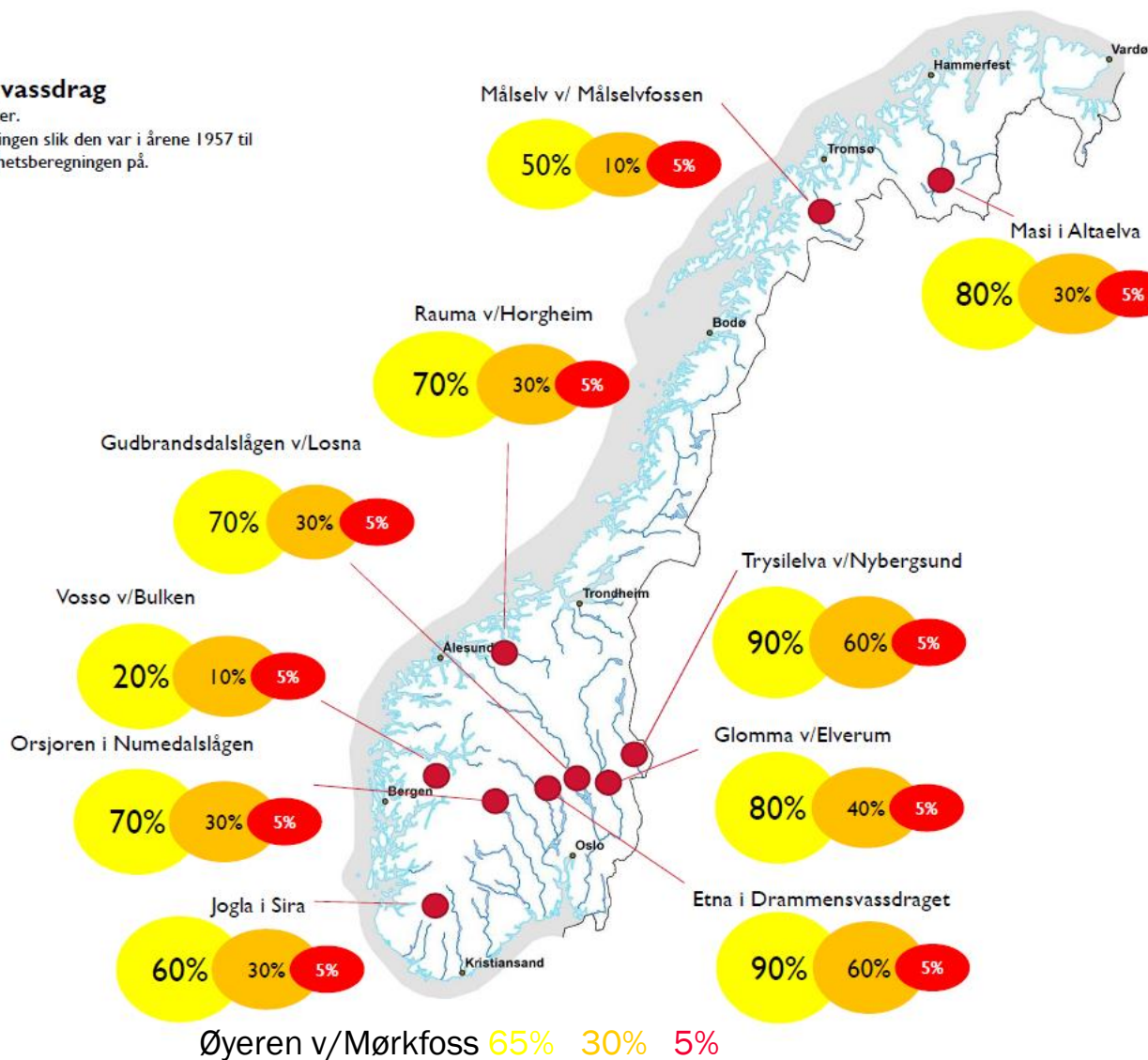
NVE

Sannsynlighet for vårfloam i utvalgte vassdrag

Oppgitte sannsynligheter er relatert til NVEs varslingsnivåer.

Beregningene er basert på årets snømengder og værutviklingen slik den var i årene 1957 til 2017. Dermed får vi 61 flommer vi kan basere sannsynlighetsberegningen på.

Dato: 19.03.2018

Rødt

Ekstrem situasjon som forekommer svært sjelden, krever tett oppfølging og kan medføre store skader.

Oransje

Alvorlig situasjon som forekommer sjelden, krever beredskapsmessige forberedelser og kan medføre alvorlige skader.

Gult

Utfordrende situasjon som krever oppfølging og kan medføre skader lokalt.

Utvikling av totalforsvaret - dagens internasjonale utfordringsbilde

- ≡ Det internasjonale sikkerhetspolitiske bildet er i endring.
- ≡ NATO og Norge retter større oppmerksomhet mot eget territorium.
- ≡ Norge har behov for å rette oppmerksomheten mot scenarioene som er «For stort for Norge – for lite for NATO».
- ≡ Forsvaret trenger støtte fra, og samvirke med, det sivile samfunnet.
- ≡ Hybride utfordringer visker ut skillet mellom militære og sivile problemstillinger.
- ≡ Vi ser økte utfordringer innen cyberdomenet.
- ≡ Norge og norske interesser er utsatt for fremmed etterretningsvirksomhet som kan ha et stort skadepotensial.

Totalforsvaret

Samfunnets totale ressurser – militære og sivile – skal brukes for å håndtere sivile og sikkerhetspolitiske kriser:

- Støtte fra Forsvaret til sivil krisehåndtering
- Støtte fra sivilsamfunnet til Forsvaret ved sikkerhetspolitiske kriser

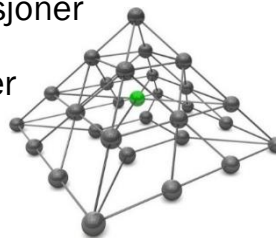
Program for videreutvikling av totalforsvaret og økt motstandsdyktighet i samfunnskritiske funksjoner

- ≡ Etablert i regjeringskonferanse
3. november 2016
- ≡ Todelt oppdrag
 - (1) videreutvikle totalforsvaret og
 - (2) øke motstandsdyktigheten i kritiske samfunnsfunksjoner.
- ≡ JD eier programmet, departemental styringsgruppe
- ≡ DSB koordinerer og administrerer på direktoratsnivå
- ≡ Foreløpig varighet 2017 - 2020

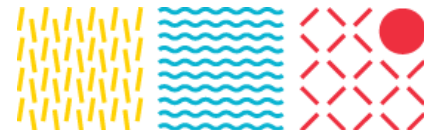
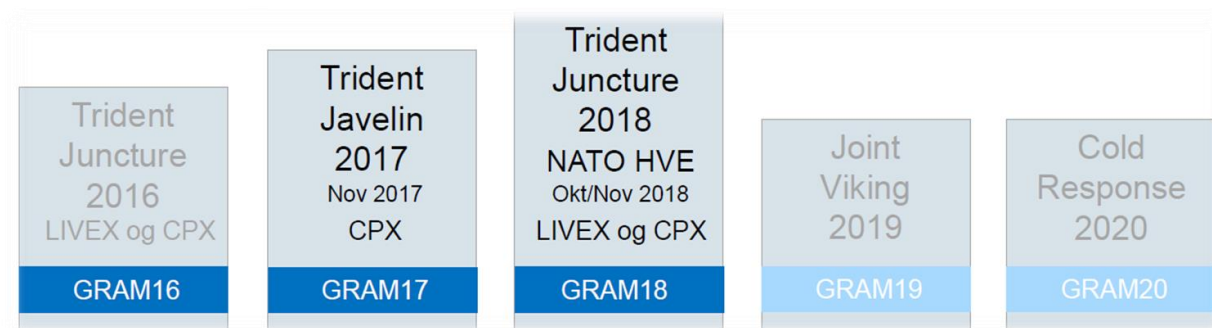

Øke motstandsdyktigheten i kritiske samfunnsfunksjoner - NATO's Seven Baseline Requirements

1. Sikre kontinuitet for styresmaktene og kritiske offentlige tjenester
2. Sikre en robust energiforsyning
3. Sikre evnen til å håndtere ukontrollert forflytning av mennesker
4. Sikre robust mat- og vannforsyning
5. Sikre evnen til å håndtere masseskadesituasjoner
6. Sikre robuste sivile kommunikasjonssystemer
7. Sikre robuste transportsystemer

NATO-øvelser i Norge

Fylkesmannens videre arbeid med totalforsvaret

- ≡ De ulike sektorene deltar i DSBs koordinering av sivil sektor
- ≡ Utarbeidelse av nytt gradert planverk
- ≡ Diskusjonsøvelse i Fylkesberedskapsrådet våren 2018
- ≡ Støtte/bistand til gjennomføring av NATO-øvelsen i 2018
- ≡ Øvelse (CPX) i etterkant av NATO-øvelsen i november 2018
- ≡ Aktuelle scenarier for kommende fylkesROS
- ≡ Tema for dimensjonering av Fylkesmannens beredskapsorganisasjon i nytt embete

Oppsummert – alle aktører

- ≡ Totalforsvarsprogrammet endrer ikke eksisterende ansvars- og rapporteringslinjer
- ≡ Styrke grunnberedskapen
Ny veileder til forskrift om kommunal beredskapsplikt
<https://www.dsb.no/lover/risiko-sarbarhet-og-beredskap/veiledning-til-forskrift/veiledning-forskrift-kommunal-beredskapsplikt/>
- ≡ Øke motstandsdyktighet i samfunnskritiske funksjoner
- ≡ Oppfølging av sikkerhetslovens krav - klareringer
- ≡ Styrke sivil-militært samarbeid - øvelser
- ≡ Utvikle og øve planverk
- ≡ Kommunikasjon og situasjonsforståelse

